

Παράδειγμα Πενθήμερου Προγράμματος

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΒΑΘΜΙΑΔΑ ΣΤΗΝ ΟΠΟΙΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Το πρόγραμμα αυτό προσφέρεται για τους/τις μαθητές/μαθήτριες της Μέσης Γενικής/Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης.

Σημείωση 1:

Σε συνεργασία με το προσωπικό του Κέντρου και τους/τις συνοδούς εκπαιδευτικούς, το γενικό πλαίσιο εφαρμογής του προγράμματος, όπως παρουσιάζεται παρακάτω, μπορεί να αναπροσαρμοστεί και να διαφοροποιηθεί ως προς τις δραστηριότητες και τον τρόπο ανάπτυξής του, με βάση τις ανάγκες της κάθε ομάδας.

ΣΤΟΧΟΙ

Πρώτη μέρα:

Οι μαθητές/μαθήτριες αναμένεται να:

- Γνωρίσουν την τοπική χλωρίδα του Βουνιού Παναγιάς και της ευρύτερης περιοχής.
- Αναγνωρίσουν στο πεδίο τους πιο κοινούς τύπους βλάστησης.
- Συνειδητοποιήσουν τη προσωπική και συλλογική τους ευθύνη για την ορθή διαχείριση απειλούμενων φυτικών ειδών.
- Αποκτήσουν δεξιότητες χρήσης οργάνων παρατήρησης (μεγεθυντικοί φακοί, στερεοσκόπια) και να μελετήσουν δομές αντιπροσωπευτικών δειγμάτων φύλλων.
- Διαμορφώσουν θετικές στάσεις για την προστασία και τη διατήρηση της χλωρίδας.
- Αναλάβουν δράση ως ενεργοί πολίτες στη λήψη αποφάσεων σχετικά με τη διαχείριση της χλωρίδας.

Δεύτερη μέρα:

Οι μαθητές/μαθήτριες αναμένεται να:

- Κατανοήσουν ότι το νερό αποτελεί αγαθό για την επιβίωση της ζωής στον πλανήτη.
- Εξοικειωθούν με βασικές περιβαλλοντικές έννοιες όπως υδάτινο οικοσύστημα, ανανεώσιμος και μη ανανεώσιμος φυσικός πόρος, κύκλος του νερού, αύξηση του φαινομένου του θερμοκηπίου, κλιματική αλλαγή, λειψυδρία, ερημοποίηση, ρύπανση των υδάτων, βιοσυσσώρευση, βιομεγέθυνση.
- Κατανοήσουν τις ανάγκες του Συμβουλίου Υδατοπρομήθειας Πάφου σε νερό από τα εργοστάσια αφαλάτωσης αναλόγως πληρότητας, από τους υδατοφράκτες.
- Κατανοήσουν ότι η χρήση νερού από γεωτρήσεις περιορίζεται συνεχώς για να αποκατασταθεί η ισορροπία στα υπόγεια αποθέματα νερού.
- Συζητήσουν για τα οφέλη και τους κινδύνους των συστημάτων μη συμβατικών υδατικών πόρων (βρόχινο νερό, γκρίζο νερό, αστικά λύματα, θαλασσινό νερό).
- Αναστοχαστούν σε θέματα κοινωνικά, ηθικά, επιστημονικά, οικονομικά, οικολογικά που αφορούν το πρόβλημα της έλλειψης νερού και τον κίνδυνο ερημοποίησης που απειλεί την Κύπρο.
- Εξηγήσουν τη σχέση μεταξύ επιστήμης, τεχνολογίας και κοινωνίας σε θέματα που αφορούν την ποιότητα του πόσιμου νερού.

- Ανακαλύψουν τη λαϊκή γλωσσική παράδοση (ποίηση και παροιμίες) για το νερό.
- Συνειδητοποιήσουν την ατομική και συλλογική τους ευθύνη για την ορθολογική διαχείριση των υδάτινων πόρων.
- Αποκτήσουν δεξιότητες σχετικά με τη χρήση οργάνων μέτρησης που αφορούν στον έλεγχο της ποιότητας του νερού για τη μελέτη του ευτροφισμού στο φράγμα της Κανναβιού.
- Αναπτύξουν πνεύμα εθελοντισμού και συνεισφοράς σε δράσεις και πρωτοβουλίες που αναλαμβάνονται για την ορθή διαχείριση του νερού.

Τρίτη μέρα:

Οι μαθητές/μαθήτριες αναμένεται να:

- Περιγράψουν την προέλευση της βιοτεχνολογίας του κρασιού και πως οι μικροοργανισμοί, όπως ο σακαρομύκητας *Saccharomyces cerevisiae*, χρησιμοποιούνται στην παραγωγή του κρασιού.
- Κατανοήσουν τις έννοιες της αιφόρου και της μη αιφόρου παραγωγής και κατανάλωσης του κρασιού.
- Κατανοήσουν ότι οι πολίτες αλλά και οι φορείς, εταιρείες και οργανισμοί θα πρέπει να προσανατολίσουν τις ενέργειες τους για τη στήριξη αιφόρων μοντέλων παραγωγής και κατανάλωσης (π.χ. προϊόντα από το σταφύλι).
- Αναλύσουν την έννοια του οικολογικού αποτυπώματος του κρασιού και να συνειδητοποιήσουν τη σημασία της μείωσης του.
- Συγκρίνουν τη βιολογική γεωργία με τη συμβατική γεωργία.
- Συνειδητοποιήσουν ότι οι καταναλωτικές τους συνήθειες μπορούν να συμβάλουν θετικά ή αρνητικά προς την κατεύθυνση της αιφόρου ανάπτυξης.
- Αναπτύξουν δεξιότητες κριτικής σκέψης και διατύπωσης απόψεων για την ορθολογική χρήση των φυτοπροστατευτικών προϊόντων, για τη μείωση του κινδύνου που ενέχει η χρήση φυτοπροστατευτικών προϊόντων για την ανθρώπινη υγεία και το περιβάλλον.
- Αναλάβουν δράση για την προώθηση και ανάδειξη των προϊόντων του αμπελιού της κοινότητας.
- Εμπλακούν στη διαδικασία παραγωγής του κρασιού, της ζιβανίας και του σουσούκου.

Τέταρτη μέρα:

Οι μαθητές/μαθήτριες αναμένεται να:

- Γνωρίσουν βασικές οικολογικές ορολογίες όπως: κόκκινος κατάλογος, προστατευόμενη περιοχή, οικότοπος, εξέλιξη, ενδημικό είδος και πυκνότητα του πληθυσμού.
- Ανακαλύψουν την άγρια πανίδα του οικοσυστήματος του δάσους Πάφου.
- Μελετήσουν την επιστημονική γνώση και έρευνα σε θέματα διατήρησης και κυρίως αναπαραγωγής ενδημικών, σπανίων και απειλούμενων ειδών.
- Κατανοήσουν τον αναπαραγωγικό κύκλο του αγρινού και άλλων άγριων θηλαστικών.
- Κατανοήσουν το νόμο για την προστασία της άγριας πανίδας.
- Συνειδητοποιήσουν την προσωπική και συλλογική μας ευθύνη στην προστασία και διατήρηση των ζωντανών οργανισμών και του περιβάλλοντος.
- Εξετάσουν θέματα ασφάλειας και να αναπτύξουν την ικανότητα για βιοηθικό

προβληματισμό.

- Αναπτύξουν δεξιότητες διατύπωσης απόψεων και κριτικής σκέψης για την προστασία του οικοσυστήματος του δάσους.
- Αναπτύξουν δεξιότητες παρατήρησης, επιστημονικού συλλογισμού και επιστημονικής μεθοδολογίας.
- Δημιουργήσουν και να εξηγήσουν τροφικές αλυσίδες και τροφικό πλέγμα.
- Επιχειρηματολογούν πως οι δραστηριότητες του ανθρώπου επηρεάζουν την ποιότητα του περιβάλλοντος και προκαλούν προβλήματα στους οργανισμούς.
- Αναπτύξουν στάσεις που να αποσκοπούν στην ανάγκη διατήρησης απειλούμενων ειδών πανίδας και χλωρίδας.
- Αναλάβουν δράσεις για την προστασία του αγρινού και της βιοποικιλότητας του δάσους.

Πέμπτη μέρα:

Οι μαθητές/μαθήτριες αναμένεται να:

- Γνωρίσουν την πολιτιστική παράδοση, τη λαογραφία, τα παραδοσιακά επαγγέλματα και τον τρόπο ζωής των κατοίκων της κοινότητας Παναγιάς και να αναπτύξουν δεξιότητες συλλογής και ανάλυσης πληροφοριών.
- Συγκρίνουν τα παραδοσιακά επαγγέλματα με τα σημερινά και να διερευνούν το βαθμό συσχέτισής τους με το περιβάλλον και να αναπτύξουν θετικές στάσεις για τη διατήρηση των παραδοσιακών επαγγελμάτων.
- Συγκρίνουν τις πρακτικές της παραγωγής και το εμπόριο των τροφίμων στην κοινότητα Παναγιάς με την πόλη της Πάφου (π.χ. τη μεικτή καλλιέργεια / τη συγκαλλιέργεια διαφορετικών ποικιλιών έναντι της μονοκαλλιέργειας, το ρόλο του κυνηγιού και της αλιείας, τη βιολογική γεωργία έναντι της χρήση χημικών ουσιών και τροποποιημένων σπόρων/ φυτών και το εμπόριο των πακεταρισμένων προϊόντων).
- Εξηγήσουν τη σχέση μεταξύ των γεωμορφολογικών χαρακτηριστικών και των τροφίμων που παράγονται στην Παναγιά, σε άλλες περιοχές της Κύπρου και στις διάφορες χώρες του κόσμου.
- Περιγράψουν τους οικονομικούς και κοινωνικούς λόγους και τα περιβαλλοντικά ζητήματα τα οποία επηρέασαν τις αποφάσεις των πολιτών να μεταναστεύσουν (π.χ. αναφορά στην έλλειψη πόρων/γης, φυσικών ή ανθρωπογενών περιβαλλοντικών καταστροφών, λειψυδρίας, υποβάθμιση της γης).
- Σεβαστούν την πολιτιστική κληρονομιά και παράδοση και να συνειδητοποιήσουν τη σημασία διατήρησης και διαφύλαξης της ως στοιχείου επιβίωσης του λαού μας.
- Αναπτύξουν τεχνικές διατύπωσης απόψεων για το πώς διάφοροι περιβαλλοντικοί παράγοντες επηρέαζαν/επηρεάζουν τις προσωπικές και κοινωνικές επιλογές των επαγγελμάτων στην κοινότητα της Παναγιάς.
- Γνωρίσουν βιωματικά τις παραδοσιακές ασχολίες των ορεινών περιοχών (πχ. ζύμωμα, φούρνισμα ψωμιού, κρασί, ξιδάτα, γλυκά, αλλαντικά, βότανα, γεωργία, κτηνοτροφία).
- Δραστηριοποιηθούν στην κοινότητα μέσα από την αλληλεπίδραση τους με τους κατοίκους του χωριού, με στόχο την καταγραφή των πιέσεων και των δυσκολιών.

ΓΕΝΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

ΠΡΩΤΗ ΗΜΕΡΑ

09:00-09:30:

Άφιξη στο Κέντρο-τακτοποίηση στους κοιτώνες

9:30-10:00:

Ενημέρωση για το πρόγραμμα που πρόκειται να παρακολουθήσουν, όπως επίσης καθορισμός των υποχρεώσεων και των καθηκόντων που οι μαθητές/μαθήτριες έχουν να επιτελέσουν κατά τη συμμετοχή τους στο πρόγραμμα.

10:00-10:30

Διάλειμμα και ξενάγηση στους χώρους του Κέντρου.

10:30-11:00

Εισαγωγή μέσω έντυπου πληροφοριακού υλικού (καρτέλες, κείμενα) οι μαθητές/μαθήτριες ενημερώνεται σχετικά με τη χλωρίδα και τους τύπους βλάστησης της Περιοχής “Βουνί Παναγιάς” και ακολούθως εμπλέκονται στην εκπαιδευτική διαδικασία μέσω ενός παιχνιδιού. Ακολουθεί συζήτηση στην οποία γίνεται αναφορά στην έννοια του οικοσυστήματος και στη χλωρίδα ως σημαντικό μέρος της βιοποικιλότητας. Η όλη συζήτηση επικεντρώνεται σε παραδείγματα από όλη την Κύπρο.

11:00-11:45:

Μετάβαση στο πεδίο σε οργανωμένο μονοπάτι μελέτης της φύσης ("Μονή Χρυσορογιατίσσας") για επιτόπια μελέτη.

Χαρτογράφηση μονοπατιού: Οι μαθητές/μαθήτριες χωρίζονται σε ομάδες και αναλαμβάνουν ρόλους χαρτογράφησης του μονοπατιού.

Κατά την διάρκεια του μονοπατιού δίνεται στους/στις μαθητές/μαθήτριες ο σχετικός εξοπλισμός (π.χ. οδόμετρο, πυξίδες, θερμόμετρο, πεχάμετρο, κ.λπ.) και τα κατάλληλα φύλλα εργασίας για καταγραφή της βλάστησης του μονοπατιού, των βιοδηλωτικών ιχνών, και καταγραφή των θετικών και αρνητικών ανθρώπινων παρεμβάσεων.

Επίσης, με τη βοήθεια φύλλου εργασίας οι μαθητές/μαθήτριες, προσπαθούν να αναγνωρίσουν μερικά από τα πιο κοινά είδη φυτικών οργανισμών και ακολούθως τα ομαδοποιούν με βάση κριτήρια που τους δίνονται. Με τη βοήθεια του/της εκπαιδευτικού συλλέγουν με προσοχή δείγματα φύλλων και τμήματα βλαστών τα οποία θα μελετήσουν αργότερα στο εργαστήριο του κέντρου.

11:45-12:00: Διάλειμμα.

12:00-13:30

Στο μέσο της διαδρομής οι μαθητές/μαθήτριες με τη βοήθεια σχετικού εξοπλισμού, εντοπίζουν, μελετούν και ομαδοποιούν ασπόνδυλους οργανισμούς.

Ακολούθως, οι μαθητές/μαθήτριες συνεχίζουν την πορεία τους στο μονοπάτι για την ολοκλήρωση της χαρτογράφησης του.

13:30-16:00:

Επιστροφή στο κέντρο – Γεύμα – Ξεκούραση

16:00-19:00:

A) Παρατήρηση δειγμάτων που συλλέχθηκαν από τους μαθητές/μαθήτριες με τη χρήση μεγεθυντικών φακών και στερεοσκοπίων.

B) Παρατήρησης χρωμάτων του φύλλου με χρωματογραφία.

Γ) Δημιουργία αφίσας με θέμα την προστασία και διατήρηση φυτικών οργανισμών.

Δ) Διάφορα παιχνίδια με θέμα τη γλωρίδα (πχ Nature Bingo, “Κλέψε ένα φύλλο”).

E) Συλλογή πληροφοριών μέσω διαδικτυακής έρευνας.

19:00-20:00

Δείπνο

20:00-21:00

Ελεύθερη ώρα ή καλλιτεχνικό πρόγραμμα

21:00

Κατάκλιση

ΔΕΥΤΕΡΗ ΗΜΕΡΑ**7:00-7:30**

Εγερτήριο-Καθαριότητα

7:30-9:00

Πρόγευμα-ενημέρωση για το πρόγραμμα της μέρας.

09:00-09:30:

Εισάγονται στο θέμα μέσω εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων και ενημερωτικού υλικού.

Κατανοούν τη μεγάλη σημασία που έχει το νερό όχι μόνο για τη διατήρηση της ζωής του ανθρώπου, αλλά και για την προστασία του οικοσυστήματος, και επίσης, για τη διασφάλιση μιας καλής ποιότητας ζωής. Οι μαθητές/μαθήτριες προβληματίζονται για την αύξηση του φαινομένου του θερμοκηπίου και της υπερθέρμανσης στον τόπο μας. Συζητούνται οι ανθρώπινες παρεμβάσεις (θετικές / αρνητικές) σε περιβαλλοντικά / οικολογικά προβλήματα, όπως η ρύπανση του αέρα, η αύξηση της θερμοκρασίας, η κλιματική αλλαγή, η μείωση της βιοποικιλότητας, η ρύπανση και η μόλυνση των υδάτων, η ερημοποίηση.

09:30-10:30:

Μετάβαση στο πεδίο φράγμα της Κανναβιούς/Ασπρογιάς

Α)Οι μαθητές/μαθήτριες οδηγούνται σε μονοπάτι που καταλήγει στο φράγμα της Κανναβιούς και κατά τη διάρκεια της πορείας τους καλούνται να ερευνήσουν και να καταγράψουν διάφορα στοιχεία του περιβάλλοντος (π.χ. θερμοκρασία, υγρασία, pH, βλάστηση, βιοδηλωτικά ίχνη, κ.λπ.). Μετά το τέλος της πεζοπορίας οι μαθητές/μαθήτριες ανακοινώνουν στην ολομέλεια τα στοιχεία που συνέλεξαν.

10:30–10:45: Διάλειμμα.

10:45-13:30: Δραστηριότητες πεδίου.

Β)Οι μαθητές/μαθήτριες χωρίζονται ομάδες όπου μετρούν διάφορες παραμέτρους για τη μελέτη του υδάτινου οικοσυστήματος.

❖ Αλατότητα νερού

Επηρεάζει διαβίωση των ψαριών.

❖ pH νερού

Μπορεί να είναι όξινο από βιομηχανικά και οικιστικά λύματα.

❖ Θερμοκρασία νερού

Επηρεάζει την διαλυτότητα του οξυγόνου και τη διαβίωση των ψαριών.

❖ Θολότητα νερού

Το οξυγόνο του νερού μειώνεται όταν η θολότητα είναι αυξημένη.

❖ Συγκεντρώσεις νιτρικών/φωσφορικών αλάτων

Θρεπτικά συστατικά. Ψηλές συγκεντρώσεις οδηγούν στον ευτροφισμό.

❖ Συγκέντρωση διαλυμένου οξυγόνου

Χαμηλά επίπεδα οξυγόνου προκαλούν θάνατο στα ψάρια.

❖ % saturation

Είναι μέτρο ποσότητας διαλυμένου οξυγόνου σε συγκεκριμένη θερμοκρασία.

❖ BOD

Μέθοδος εκτίμησης της οργανικής ρύπανσης από οικιστικά λύματα ή βιομηχανικά απόβλητα.

❖ Παρουσία κολοβακτηριδίων

Συνοδεύουν τον ευτροφισμό.

Συνδυάζοντας τα πιο πάνω κάνουμε μια μελέτη για πιθανό φαινόμενο ευτροφισμού.

Γ)Οι μαθητές μαθήτριες καλούνται να συλλέξουν δείγματα νερού από το φράγμα και από δυο πηγές εντός της κοινότητας Παναγιάς. Στη συνέχεια οι μαθητές/ μαθήτριες αναλύουν ποσοτικά και ποιοτικά τα τρία δείγματα εξάγοντας τα δικά τους συμπεράσματα.

13:30-16:00

Επιστροφή στο κέντρο – Γεύμα – Ξεκούραση

16:00 - 19:00

Α) Παίζουν το παιχνίδι “save the water”.

Β) Κατασκευάζουν τη δική τους τεχνητή κατασκευή με ανακυκλώσιμα υλικά.

Γ) Κατασκευάζουν τη δική τους αφίσα με συνθήματα για την ορθή διαχείριση νερού με βάση τις γνώσεις που αποκτήθηκαν. Συζητούν για τα οφέλη και τους κινδύνους των συστημάτων μη συμβατικών υδατικών πόρων (βρόχινο νερό, γκρίζο νερό, αστικά λύματα, θαλασσινό νερό).
Δ) Παιχνίδι αντιπαράθεσης μεταξύ των μαθητών/μαθητριών όσον αφορά την εγκατάσταση φράγματος σε περιοχή με πλούσιο οικοσύστημα. Είστε υπέρ ή κατά;
Ε) Οι μαθητές/μαθήτριες μελετούν και παρουσιάζουν το νερό στην ποίηση ή και παροιμίες για το νερό.

19:00-20:00

Δείπνο

20:00-21:00

Ελεύθερη ώρα ή καλλιτεχνικό πρόγραμμα

21:00

Κατάκλιση

ΤΡΙΤΗ ΗΜΕΡΑ

7:00 - 7:30

Εγερτήριο-καθαριότητα.

7:30 - 9:00

Πρόγευμα, ενημέρωση για το πρόγραμμα της ημέρας.

9:00 – 09:45

Γίνεται παρουσίαση των θεμάτων που αφορούν την παραγωγή και την κατανάλωση του Κυπριακού κρασιού. Ενδεικτικές δραστηριότητες είναι οι ακόλουθες:

- Το οικολογικό αποτύπωμα
- Κανόνες του σωστού καταναλωτή
- Χρήση χάρτη για εισαγωγή στην περιοχή.

09:45-11:15: Μετάβαση σε οινοποιείο της περιοχής για βιωματικό εργαστήριο.

Α) Πραγματοποιείται επίσκεψη και ξενάγηση στους χώρους του οινοποιείου της περιοχής. Οι μαθητές/μαθήτριες συζητούν (ερωτήσεις και απαντήσεις) με αμπελουργό της περιοχής, για θέματα που αφορούν την καλλιέργεια των αμπελιών σε διαφορετικά υποστρώματα (Αναπαραγωγή/Εδαφος / Κομπόστ/ Φυτοφάρμακα/ Οικολογικό αποτύπωμα/ Εμπόριο).

11:15-11:30: Διάλειμμα.

11:30 -13:30

Β) Οι μαθητές/μαθήτριες παρακολουθούν/ εμπλέκονται στη διαδικασία παραγωγής κρασιού. Στη συνέχεια, οδηγούνται στα αμπελία του οινοποιείου και παρακολουθούν τις διαδικασίες που γίνεται το μάζεμα, πάτημα, η επισκόπηση ζάχαρης και pH εδάφους και μαθαίνουν με ποιον τρόπο διαφέρουν τα συγκεκριμένα αμπελία της περιοχής από άλλα τοπικά ή και παγκόσμια (λόγω πετρωμάτων, εδάφους, θρεπτικών συστατικών). Οι μαθητές/μαθήτριες

εμπλέκονται διαδραστικά σε κάποιες από τις διαδικασίες αυτές. Συγκρίνουν τις διαφορετικές ποικιλίες αμπελιών ανάλογα με τη γεωμορφολογία του εδάφους, τη θερμοκρασία και το υψόμετρο.

13:30-16:00

Επιστροφή στο κέντρο – Γεύμα – Ξεκούραση

16:00 - 19:00

Α) Παραγωγή και κατανάλωση κρασιού: η σημασία των εντόμων στο περιβάλλον και η σύγκριση της βιολογικής καλλιέργειας με τη συμβατική καλλιέργεια.

Β) Μελετούν τις χρωστικές ουσίες που βρίσκονται μέσα στο φύλλο και τη χρωματογραφία του φύλλου.

Γ) Κατανοούν την εσωτερική λειτουργία του φύλλου και την επίδραση των φυτοφαρμάκων σε αυτά.

Δ) Καλλιτεχνικού τύπου δραστηριότητες. Δημιουργία ετικετών προώθησης προϊόντων. Δημιουργία αποτυπωμάτων από αμπελόφυλλα.

Ε) Μετά από συνεννόηση με τους ντόπιους κατοίκους οι μαθητές/μαθήτριες έχουν την ευκαιρία να εμπλακούν ενεργά σε διαδικασίες παραγωγής προϊόντων από κρασί (π.χ. σουσούκος, παλουζές, χυμός, απόσταξη ζιβανίας).

Στ) Οι μαθητές/μαθήτριες με τη βοήθεια του ηλεκτρονικού υπολογιστή συλλέγουν στοιχεία για το θέμα: “Αειφορία, περιβάλλον, καινοτομία και εμπορία: Η αυθεντικότητα του κρασιού της Παναγιά” και κατόπιν φτιάχνουν μια αφίσα για την προώθηση και ανάδειξη των προϊόντων του αμπελιού επηρεασμένη από τις γνώσεις που αποκόμισαν.

19:00-20:00

Δείπνο

20:00-21:00

Ελεύθερη ώρα ή καλλιτεχνικό πρόγραμμα

21:00

Κατάκλιση

ΤΕΤΑΡΤΗ ΗΜΕΡΑ

7:00 - 7:30

Εγερτήριο-καθαριότητα.

7:30 - 9:00

Πρόγευμα, ενημέρωση για το πρόγραμμα της ημέρας.

9:00 - 10:00

Μετάβαση στο πεδίο στον εκδρομικό χώρο του Σταυρού της Ψώκας.

10:15-10:30: Διάλειμμα.

10:30-11:30:

Α)Εισαγωγή στο θέμα μέσω εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων και ενημερωτικού υλικού. Οι μαθητές/μαθήτριες καλούνται να ερευνήσουν τις επιδράσεις που ασκούν τα άγρια θηλαστικά π.χ. αγρινό, αλεπού, λαγός, συγκεκριμένα είδη ποντικών, νυχτερίδων στο οικοσύστημα του

δάσους Σταυρός της Ψώκας. Αυτή η δραστηριότητα βασίζεται στην έρευνα με στόχο να αυξήσει το ενδιαφέρον των μαθητών/μαθητριών για να διερευνήσουν τις σχετικές επιστημονικές ερωτήσεις και να συνδέσουν τη μάθηση με την καθημερινή τους ζωή. Κάθε ομάδα μαθητών/μαθητριών μπορεί να διερευνήσει ένα συγκεκριμένο είδος θηλαστικού, το οποίο θα ανακαλύψει στο οικοσύστημα. Οι μαθητές/μαθήτριες καλούνται να ερευνήσουν στο διαδίκτυο ή σε άρθρα ή σε απόσπασμα από βιβλίο και να βρουν πληροφορίες, τις οποίες χρησιμοποιούν για να περιγράψουν σύντομα το ενδιαίτημα και τα στοιχεία βιολογίας του είδους που μελετούν. Στόχος είναι η εξοικείωσή τους με βασικές οικολογικές έννοιες όπως το οικοσύστημα, ο βίοτοπος, οι αβιοτικοί παράγοντες, το είδος, το ενδημικό είδος, ο πληθυσμός, η κοινότητα, η πυκνότητα, η προσαρμογή, ο αναπαραγωγικός κύκλος, κ.λπ.

11:30-11:45: Διάλειμμα.

11:45-13:30

Β) Παρατηρούν και αναγνωρίζουν ίχνη των διάφορων ζώων (θηλαστικά, ερπετά, πτηνά). Οι μαθητές/μαθήτριες σε ομάδες καλούνται να ψάξουν για ίχνη ζώων που απαντώνται στο οικοσύστημα. Κάθε ομάδα ψάχνει σε διαφορετικά σημεία έτσι ώστε να μπορούν να συγκρίνουν τα ίχνη που βρέθηκαν κοντά σε ποώδη και μακκία βλάστηση και κωνοφόρα δέντρα.

Γ) Οι μαθητές/μαθήτριες δημιουργούν και εξηγούν τις τροφικές αλυσίδες και το τροφικό πλέγμα διάφορων ζώων που γνώρισαν. Γίνεται παρουσίαση στην ολομέλεια και κάθε ομάδα συγκρίνει τ' αποτελέσματά της.

Δ) Συνέντευξη από τον λειτουργό του τμήματος δασών. Οι μαθητές/μαθήτριες καλούνται μέσα από συζήτηση και ερωτήματα να αναπτύξουν θέματα που αφορούν:

- το ρόλο του αγρινού και άλλων άγριων θηλαστικών στο οικοσύστημα
- την εξέλιξη της οικογένειας των βοοειδών και τη γεωγραφική εξάπλωση του αγρινού
- τη θετική αξία των άγριων θηλαστικών για το οικοσύστημα
- τις επιπτώσεις στον άνθρωπο π.χ γεωργό, οικολόγο, τουρίστα, μαθητή/μαθήτρια
- τις απειλές που αντιμετωπίζουν τα άγρια θηλαστικά
- το καθεστώς προστασίας των άγριων θηλαστικών.

Ε) Στην πυροσβεστική υπηρεσία οι πυροσβέστες κάνουν αναπαράσταση της δράσης τους σε περίπτωση πυρκαγιάς. Οι μαθητές/μαθήτριες μπορούν να πάρουν το ρόλο του πυροσβέστη και συζητούν τις περιβαλλοντικές, οικονομικές, και κοινωνικές επιπτώσεις των πυρκαγιών και εξοικειώνονται με τους μηχανισμούς αναγέννησης του δάσους.

13:30-16:30

Επιστροφή στο κέντρο – Γεύμα – Ξεκούραση

16:30 - 19:00

Α) Οι μαθητές/μαθήτριες με βάση όλα αυτά που έχουν δει και βιώσει συντάσσουν «Το ημερολόγιο ενός αμπελουργού».

Β) Έπειτα, οι μαθητές/μαθήτριες παρακολουθούν ντόπιο παραγωγό, από κοντά, και εμπλέκονται ενεργά στη διαδικασία παραγωγής προϊόντων από το σταφύλι.

Γ) Οι μαθητές/μαθήτριες διαβάζουν ποιήματα σε σχέση με το αμπέλι και προχωρούν στη δημιουργία του δικού τους, έτσι όπως το φαντάζονται μέσα από τις εμπειρίες τους.

Δ) Έπειτα, οι μαθητές/μαθήτριες γνωρίζουν και τις υπόλοιπες περιοχές της Κύπρου που παράγουν κρασί, τις ποικιλίες, αλλά και τις διαδικασίες που χρησιμοποιούν. Επίσης, γίνεται αναφορά και σύγκριση των περιοχών που παράγουν κρασί τόσο στην Ελλάδα, όσο και στον υπόλοιπο κόσμο (ΗΠΑ, Ισπανία, Χιλή, Γαλλία, Ιταλία, Αργεντινή, κ.λπ.).

19:00-20:00

Δείπνο

20:00-21:00

Ελεύθερη ώρα ή καλλιτεχνικό πρόγραμμα

21:00

Κατάκλιση

ΠΕΜΠΤΗ ΗΜΕΡΑ

7:00 - 7:30

Εγερτήριο-καθαριότητα.

7:30 - 9:00

Πρόγευμα, ενημέρωση για το πρόγραμμα της ημέρας.

9:00 - 10:00

Α) Οι μαθητές/μαθήτριες προετοιμάζονται μέσω εκπαιδευτικών παιχνιδιών (σταυρόλεξο κυπριακών λέξεων/φράσεων, ιδεοθύελλα) και εκπαιδευτικού υλικού για την βιωματική εργασία τους στο Λαογραφικό Μουσείο. Εξετάζουν βασικά ζητήματα σε σχέση με τη σημασία της διατήρησης της παράδοσής μας, διερευνούν το βαθμό συσχέτισής τους με το περιβάλλον, το ρόλο που επιτελούν τα λαογραφικά μουσεία στη διατήρηση της πολιτιστικής μας κληρονομιάς και γίνεται αναφορά στους ανθρώπους που πρωτοκατοίκησαν την κοινότητα.

10:00-11:15:

Επιτόπια μελέτη στο Λαογραφικό Μουσείο Παναγιάς. Γίνεται βιωματικό εργαστήριο στους χώρους από λειτουργό του Μουσείου.

Β) Οι μαθητές/μαθήτριες χωρίζονται σε ομάδες, εμπλέκονται σε δραστηριότητες που σχετίζονται με τα εκθέματα του Μουσείου, όπως παραδοσιακό σπίτι, παραδοσιακά επαγγέλματα, καθημερινές ασχολίες των κατοίκων, εργαλεία καθημερινής χρήσης. Καταγραφή των εργαλείων σε φύλλα εργασίας και σύγκριση με τα εργαλεία που χρησιμοποιούνται στις σύγχρονες ασχολίες. Όλες οι θεματικές του μουσείου εξετάζονται σε

σχέση με το φυσικό περιβάλλον της περιοχής και πώς αυτό επίδρασε στη διαμόρφωση του τρόπου ζωής των κατοίκων της περιοχής.

11:15-11:30: Διάλλειμα.

11:30-12:30:

Γ)Συνάντηση των μαθητών/μαθητριών με κατοίκους της περιοχής και συλλογή πληροφοριών σχετικά με τις πιέσεις και τις δυσκολίες τους που αντιμετώπιζαν και αντιμετωπίζουν. Οι μαθητές/μαθήτριες αναζητούν μέσα από ερωτήματα πώς διάφοροι περιβαλλοντικοί παράγοντες επηρέαζαν και επηρεάζουν τις προσωπικές και κοινωνικές επιλογές των επαγγελματιών στην κοινότητα της Παναγιάς.

12:30-13:30:

Διάλλειμα – Προετοιμασία για επιστροφή στο σχολείο.